А. В. Базилюк,
*д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, обліку і аудиту,
Національний транспортний університет, м. Київ,
ORCID ID: 0000-0002-4145-5613*

Н. В. Бойко,
*старший викладач кафедри фінансів, обліку і аудиту,
Національний транспортний університет, м. Київ,
ORCID ID: 0000-0002-0074-235X*

І. О. Карлова,
*к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту,
Національний транспортний університет, м. Київ
ORCID ID: 0000-0002-7943-1975*

Н. П. Теслюк,
*к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту,
Національний транспортний університет, м. Київ
ORCID ID: 0000-0002-0338-9088*

DOI: 10.32702/2306-6806.2020.9.12

ПРИСУТНІСТЬ ДЕРЖАВИ НА РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ

A. Bazilyuk,
*Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of the Department of Finance,
Accounting and Auditing, National Transport University, Kyiv*
N. Boiko,
*Senior Lecturer of the Department of Finance,
Accounting and Auditing, National Transport University, Kyiv*
I. Karlova,
*PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance,
Accounting and Auditing, National Transport University, Kyiv*
N. Tesliuk,
*PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance,
Accounting and Auditing, National Transport University, Kyiv*

THE PRESENCE OF THE STATE IN THE BANKING MARKET OF UKRAINE

У статті досліджено питання присутності держави на ринку банківських послуг України, що залишається дискусійним у сучасній теорії та практиці та перебуває у площині економічних, соціальних, політичних відносин.

Незважаючи на велику кількість комерційних банків, стан конкуренції на вітчизняному ринку вимагає детального дослідження через концентрацію активів, капіталу та зобов'язань у кількох провідних банках. Активи банківського сектору зосереджені, передусім, у державних банках (Ощадбанк, Укресімбанк, Укргазбанк, Приватбанк), банках з іноземним капіталом (Райффайзен Банк Аваль, Альфа-Банк, Укрсиббанк, Сбербанк, ОТП Банк) та банках з вітчизняним капіталом (АТ "ПУМБ").

Для забезпечення стабільності та стійкого розвитку банківського сектора, утвердження конкурентних та ринкових засад його розвитку, частку державних банків рекомендовано оптимізувати у напрямі її зменшення. Основними умовами оптимізації частки державного капіталу у банківському секторі є: прозорий продаж за справедливою ринковою вартістю, продаж відповідно до кращих міжнародних практик та із залученням професійного зовнішнього досвіду.

The question of state presence in the banking market Ukraine is controversial in contemporary theory and practice, as the plane is in the economic, social and political relations.

The purpose of the article is to investigate the presence of the state in the market of banking services of Ukraine through the identification of the peculiarities of banks with state capital and increase the level of their capitalization.

Despite the large number of commercial banks, the state of competition in the domestic market requires detailed research due to the concentration of assets, capital and liabilities in several leading banks.

Positions of state banks in the market of banking services of Ukraine are advanced in the main banking services: lending to legal entities (Oschadbank, Ukreximbank, Ukgasbank), lending to individuals (Privatbank), raising funds from businesses and non-banking financial institutions (Oschadbank, Ukreximbank, Privatbank), raising funds from individuals (Oschadbank, Privatbank). Thus, in 2019 the state directly and indirectly owned most of the bank's assets, which violates the requirements of free competition and a market economy. All state-owned banks, without exception, belong to the systemically important banks of the first and second categories.

To ensure the stability and sustainable development of the banking sector, the establishment of competitive and market principles of its development, the share of state-owned banks is recommended to be optimized through the implementation of the Principles of Strategic Reform of the Public Banking Sector. According to the Principles of Strategic Reform of the Public Banking Sector, the goal of the state is to reduce the market share of state-owned banks to 25% by 2025.

The main conditions for optimizing the share of state capital in the banking sector are: transparent sales at fair market value, sales in accordance with best international practices and with the involvement of professional external experience. Expectations to optimize the share of state capital in the banking market differ significantly by banks in accordance with the specifics of their activities.

Ключові слова: державні банки, комерційні банки, націоналізація комерційних банків, ринок банківських послуг, банківська система України.

Key words: state banks, commercial banks, nationalization of commercial banks, banking services market, banking system of Ukraine.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

З 2008 року у банківському секторі України почали відбуватися структурні зміни на користь державного капіталу та посилення присутності держави. У 2009 році рекапіталізовано урядом КБ "Київ", КБ "Укргазбанк", КБ "Родовід Банк" з метою недопущення банкрутства та недопущення загострення кризових явищ у банківській системі у контексті світової фінансової кризи; у 2016 році націоналізовано КБ "Приватбанк", виходячи з необхідності забезпечення стабільності фінансової системи і захисту інтересів вкладників, що призвело до збільшення частки чистих активів державних банків у банківській системі України до 55,23% у 2019 р. проти 54,48% у 2018 р., 54,36% у 2017 р., 51,20% у 2016 р., 27,36% у 2015 р. Водночас у 2015 році виведено з ринку КБ "Родовід Банк", КБ "Київ", КБ "Державний земельний банк"; у 2017 році реалізовано КБ "Український банк реконструкції та розвитку".

Питання присутності держави на ринку банківських послуг України залишається дискусійним у сучасній теорії та практиці, оскільки перебуває у площині економічних, соціальних, політичних відносин.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Вітчизняними науковцями зроблено вагомий внесок у розкриття особливостей діяльності банків з державним капіталом та формування присутності держави на ринку банківських послуг. Науково-методичні положення та організаційні засади функціонування банків з державною участю в банківській системі України висвітлено у працях В.Г. Костогриз [1], В.В. Оніщенко [2], В.В. Огородник [3], Н.П. Погореленко [4; 5], А.О. Приймостки [6], О.О. Солодовнік [7], А.В. Сус [8], О.В. Тригуб [9] та ін. Додатково варто відмітити науковий доробок А.О. Дробязка, С.Б. Беспалого, О.О. Любіч, які досліджували роль банків з участю держави в капіталі у розвитку та кредитній підтримці реального сектору економіки [10; 11]. Проте окремого дослідження вимагає присутність держави на ринку банківських послуг України та її наслідки для суспільства.

МЕТА СТАТТІ

Мета статті — дослідити присутність держави на ринку банківських послуг України через ідентифікацію особливостей діяльності банків з державним капіталом та підвищення рівня їх капіталізації.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Ринок банківських послуг об'єднує центральний банк, комерційні банки, фізичних та юридичних осіб у процесі економічних відносин з приводу купівлі-продажу специфічних товарів та послуг таких як тимчасово вільні кошти, розрахунково-касове обслуговування тощо. Відповідно до чинного законодавства України, банки в Україні створюються у формі акціонерного товариства, акціонерами якого можуть бути як резиденти, нерезиденти, так і держава.

Функціонування ринку банківських послуг забезпечувало 75 комерційних банків станом на кінець 2019 р. Попри велику кількість комерційних банків, стан конкуренції на вітчизняному ринку вимагає детального дослідження через концентрацію активів, капіталу та зобов'язань у кількох провідних банках (рис. 1). Активи банківського сектору зосереджені, в першу чергу, в державних банках (АТ "Ощадбанк", АТ "Укрексімбанк", КБ "Укргазбанк", КБ "Приватбанк"), банках з іноземним капіталом (АТ "Райффайзен Банк Аваль", АТ "Альфа-Банк", АТ "Укрсиббанк", АТ "Сбербанк", АТ "ОТП Банк") та банках з вітчизняним капіталом (АТ "ПУМБ").

Позиції державних банків на ринку банківських послуг України (табл. 1) є передовими за основними банківськими послугами: кредитування юридичних осіб (АТ "Ощадбанк", АТ "Укрексімбанк", КБ "Укргазбанк"), кредитування фізичних осіб (КБ "Приватбанк"), залучення коштів суб'єктів господарювання та небанківських фінансових установ (АТ "Ощадбанк", АТ "Укрексімбанк", КБ "Укргазбанк", КБ "Приватбанк"), залучення коштів фізичних осіб (АТ "Ощадбанк", КБ "Приватбанк").

Присутність держави на ринку банківських послуг України, окрім випадків націоналізації комерційних банків, посилюється їх періодичною капіталізацією. Остання може здійснюватися "як за рахунок державного бюджету, так і за рахунок прибутків банків, але здебільшого капіталізація банків з державною участю реалізовувалася шляхом випуску облігацій внутрішньої державної позики" [13, с. 152].

Сукупний власний капітал державних банків у 2015—2019 рр. збільшився у 10,6 разів, що становить 83 174 млн грн. За даними Національного банку України (табл. 2) варто відмітити посилення присутності держави у банківському секторі через посилення фінансових

позицій АТ "Ощадбанк", КБ "Укргазбанк" та КБ "Приватбанк".

Таким чином, держава прямо та опосередковано на кінець 2019 р. володіла більшою частиною банківських активів, що порушує вимоги вільної конкуренції та ринкової економіки. Всі без винятку державні банки належать до системно важливих банків першої та другої категорії. Відсутність єдиної стратегії та тактики у поведінці держави на ринку банківських послуг протягом останніх років свідчить про необхідність ідентифікації особливостей діяльності банків з державним капіталом у частині формування власного капіталу банків.

АТ "Ощадбанк". У 2015—2019 рр. акціонерний капітал банку посилювався виключно за допомогою емісії та розміщення державних боргових цінних паперів. 27 січня 2016 року Уряд України прийняв рішення про збільшення акціонерного капіталу банку шляхом здійснення емісії 4 272 нових акцій із оплатою нових акцій державними борговими цінними паперами (облігаціями внутрішньої державної позики (далі — ОВДП) з індексованою вартістю номінальною вартістю 4 956 млн грн із строком обігу 10 років та відсотковою ставкою доходу на рівні 6 % річних [14]. Різницю між справедливою та номінальною вартістю цих ОВДП у розмірі 792 млн грн було спрямовано на покриття збитків попередніх років.

У лютому — березні 2017 року відбулося збільшення акціонерного капіталу без руху грошових коштів на загальну суму 8 867 млн грн шляхом оплати нових акцій ОВДП з індексованою вартістю спеціальних емісій номінальною вартістю 3 465 млн грн та 5 4001 млн грн. На дату первісного визнання різниця між справедливою та номінальною вар-

Рис. 1. Провідні комерційні банки України за розміром активів станом на 31.12.2019 р.

Джерело: побудовано за даними Національного банку України [12].

Таблиця 1. Позиції державних банків на ринку банківських послуг України у 2015—2019 рр.

	АТ «Ощадбанк»		АТ «Укресімбанк»		КБ «Укргазбанк»		КБ «Приватбанк»	
	2015	2019	2015	2019	2015	2019	2015	2019
Чисті активи	2	2	3	3	10	4	-	1
Кредити та заборгованість юридичних осіб	2	1	3	2	12	4	-	11
Кредити та заборгованість фізичних осіб	9	5	30	24	13	13	-	1
Зобов'язання	2	2	3	3	10	4	-	1
Кошти суб'єктів господарювання та небанківських фінансових установ	2	1	1	4	6	2	-	3
Кошти фізичних осіб	2	2	3	6	8	4	-	1
Власний капітал	3	2	- ¹	4	5	6	-	1
Прибуток/(збиток) після оподаткування	- ²	19	- ²	10	5	9	-	1

Примітки: -1 — від'ємний власний капітал, -2 — чистий збиток.

Джерело: складено за даними Національного банку України [12].

Таблиця 2. Динаміка власного капіталу державних банків у 2015—2019 рр.

Банк	2015	2016	2017	2018	2019
Розмір власного капіталу, млн грн					
АТ «Ощадбанк»	7 340	15 740	31 419	18 543	19 195
АТ «Укресімбанк»	-3 127	5 314	14 036	8 441	9 866
КБ «Укргазбанк»	4 293	5 298	5 625	5 756	8 281
КБ «Українського банку реконструкції та розвитку»	64	62	-	-	-
АТ «Державний земельний банк»	127	-	-	-	-
КБ «Приватбанк»	-	-	24 794	31 462	54 529
Джерела фінансування збільшення власного капіталу					
АТ «Ощадбанк»	-	ОВДП+Д	ОВДП+Д	-	Д
АТ «Укресімбанк»	-	ОВДП	ОВДП	-	-
КБ «Укргазбанк»	ОВДП+Д	Д	Д	Д	Д
КБ «Українського банку реконструкції та розвитку»	-	-	-	-	-
АТ «Державний земельний банк»	-	-	-	-	-
КБ «Приватбанк»	-	-	ОВДП	Д	Д

Примітки: ОВДП — облігації внутрішньої державної позики, Д — дивіденди.

Джерело: складено за даними Національного банку України [12].

Таблиця 3. Очікування реформування державного банківського сектору

Банк	Бізнес-модель	Напрями реформування
АТ «Ощадбанк»	Універсальний банк, що обслуговує роздрібний сектор, малий та середній бізнес (МСБ), та корпоративних клієнтів у всіх сегментах ринку, зі зменшенням частки державних підприємств	Створення необхідних передумов для забезпечення вступу міжнародних фінансових організацій до капіталу банку до кінця 2020 року.
АТ «Укресімбанк»	Банк для зовнішньо-економічних операцій корпоративних клієнтів з сильною пропозицією продуктів	Держава прагне знайти меншоритарного інвестора на 5-річному горизонті з потенційною приватизацією в довгостроковій перспективі
КБ «Укргазбанк»	Корпоративний банк, орієнтований в основному на приватних клієнтів, займає лідерські позиції на ринку екологічного банкінгу та надає широкий спектр розрахункових банківських продуктів	Надання позики Міжнародною фінансовою корпорацією, яка буде конвертована в додатковий капітал банку
КБ «Приватбанк»	Провідний роздрібний банк України, який зберігає своє лідерство у споживчому кредитуванні та обслуговуванні фізичних осіб	Держава має на меті вийти з капіталу банку

Джерело: складено за Засадами стратегічного реформування державного банківського сектору [19].

тістю цих ОВДП була визнана у капіталі та становила 615 млн грн [14]. У грудні 2017 року було прийнято рішення про збільшення акціонерного капіталу АТ "Ощадбанк" шляхом здійснення емісії 4 957 нових акцій із оплатою ОВДП спеціальної емісії номінальною вартістю 5 750 млн грн [14]. На дату первісного визнання негативна різниця між справедливою та номінальною вартістю цих ОВДП була визнана у капіталі та становила 121 млн грн.

АТ "Укресімбанк". У січні 2016 року акціонерний капітал банку було збільшено на 9 319 млн грн шляхом випуску додаткових акцій, які придбала держава в обмін на ОВДП із строком обігу 10 років та відсотковою ставкою доходу на рівні 6% річних. У 2017 р. відбулося збільшення акціонерного капіталу АТ "Укресімбанк" у декілька етапів: у лютому — на 3 022 млн грн шляхом обміну на ОВДП та визнання різниці між номінальною та справедливою вартістю ОВДП у сумі 635 млн грн; у березні — 4 700 млн грн шляхом обміну на ОВДП [15].

КБ "Укргазбанк". Акціонерний капітал КБ "Укргазбанк" було збільшено на 3 204 млн грн та 633 млн грн шляхом випуску акцій додаткової емісії в обмін на ОВДП у 2015 р. [16]. У 2015—2019 рр. стабільним джерелом для збільшення власного капіталу був нерозподілений прибуток як частина чистого прибутку банку, що притаманне лише для КБ "Укргазбанк" та свідчить про можливість забезпечити ефективність використання інвестованого державного капіталу в умовах невизначеності та фінансово-економічної нестабільності.

КБ "Приватбанк". Капіталізація ПАТ КБ "Приватбанк" відбулася відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 18.12.2016 № 961 (зі змінами) та Фонду гарантування вкладів фізичних осіб відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 № 1003. Номінальна зареєстрована вартість випущеного акціонерного капіталу "Приватбанк" станом на кінець 2017 року складала 206 060 млн грн проти 50 695 млн грн на кінець 2016 року. Як визначено у Примітці 1 Річного звіту КБ "Приватбанк" за 2017 рік, при націоналізації банку у 2016 році ФГВФО конвертував 29 438 млн грн зобов'язань в акціонерний капітал банку, у грудні 2016 року Кабінет Міністрів України прийняв рішення про додатковий випуск акцій банку загальною сумою 116 800 млн грн, профінансований за

рахунок ОВДП. У червні 2017 року знову відбувся додатковий випуск акцій загальною сумою 38 565 млн грн, профінансований за рахунок ОВДП. Таким чином, у 2017 році внески в сумі 155 365 млн грн було зареєстровано як статутний капітал банку [17].

На основі вищевикладеного можна зробити висновок, що збільшення власного капіталу державних банків (АТ "Укресімбанк", АТ "Ощадбанк", КБ "Укргазбанк" та КБ "Приватбанк") відбувалося через застосування державного боргового механізму, а саме: оплата акцій нової емісії державних банків облігаціями внутрішньої державної позики, що створює додаткове боргове навантаження на державний бюджет та публічні фінанси загалом. Дискусія про вплив присутності держави на ринку банківських послуг на боргову політику держави присутня у науковому середовищі вчених-фінансистів. На думку А.П. Лондар, "фінансову підтримку державних підприємств та банків з використанням ОВДП слід віднести до вагомих

боргоформуючих чинників в Україні, що загострюють такі боргові ризики, як-от бюджетний ризик та ризик рефінансування" [18, с. 78].

Одним з провідних векторів покращення ринку банківських послуг України є оптимізація частки державного капіталу відповідно до іноземного досвіду та рекомендацій міжнародних фінансових організацій. Країни з розвинутими банківськими ринками мають частку державних банків менше ніж 30% (наприклад, країни Західної Європи, такі як Великобританія, Франція, Іспанія, Італія, Португалія [19]).

Згідно із Засадами стратегічного реформування державного банківського сектору, "мета держави — зменшити частку ринку державних банків до 25% до 2025 року шляхом продажу мажоритарних пакетів акцій іноземним та місцевим стратегічним інвесторам, міжнародним фінансовим організаціям, а також за допомогою здійснення первинного розміщення акцій" [19]. Основними умовами оптимізації частки державного капіталу у банківському секторі є: продаж за справедливою ринковою вартістю, продаж відповідно до кращих міжнародних практик у сприятливий час та із залученням професійного зовнішнього досвіду.

Очікування щодо оптимізації частки державного капіталу на ринку банківських послуг суттєво відрізняються за банками відповідно до особливостей їх діяльності (табл. 3).

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Впродовж останніх років частка державних банків на ринку банківських послуг України збільшилася до понад 50%, що суперечить розвинутими банківськими ринками, де відповідний показник не перевищує 30%. Для забезпечення стабільності та стійкого розвитку банківського сектору, утвердження конкурентних та ринкових засад його розвитку, частку державних банків рекомендовано оптимізувати через реалізацію Зasad стратегічного реформування державного банківського сектору. Основними умовами оптимізації частки державного капіталу у банківському секторі є: прозорий продаж за справедливою ринковою

вою вартістю, продаж відповідно до кращих міжнародних практик та із залученням професійного зовнішнього досвіду.

Література:

1. Костогриз В.Г., Хуторна М.Е. Державні банки у системі забезпечення фінансової стабільності банківського сектору України. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка. 2018. Вип. 1. С. 335—341.
2. Оніщенко В.В. Банки з державною участю в банківській системі України: автореф. дис.... канд. екон. наук: 08.00.08. Суми, 2012. 21 с.
3. Огородник В.В. Функціонування та розвиток банків з державною участю в Україні: автореф. дис.... д-ра екон. наук: 08.00.08. Київ, 2019. 40 с.
4. Погореленко Н.П. Основні концептуальні положення функціонування та розвитку українських державних банків. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2018. Вип. 1. С. 15—29.
5. Погореленко Н.П. Перегляд функціоналу державних банків в системі забезпечення фінансової стабільності банківської системи України. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Економіка. 2018. Вип. 95. С. 30—39.
6. Примостка Л. О. Державний капітал у банківській системі України. Фінанси, облік і аудит. 2014. № 2 (24). С. 107—119.
7. Солодовник О.О., Степаненко К.Р. Позиціонування державних банків на ринку банківських послуг України. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. 2017. Вип. 27 (2). С. 110—114.
8. Сус А.В., Онищук М.О. Функціонування державних банків на ринку банківських послуг України. Наукові горизонти. 2019. № 4. С. 67—76.
9. Тригуб О. Еволюція системи державних банків в Україні. Теоретичні та прикладні питання економіки. 2015. Вип. 1. С. 404—415.
10. Дробязко А.О., Беспалый С.Б. Роль банків за участю держави в капіталі у розвитку реального сектору економіки України. Фінанси України. 2018. № 11. С. 76—105.
11. Дробязко А.О., Любич О.О. Посилення ролі банків з участю держави в капіталі у забезпеченні розвитку реального сектору економіки України. Фінанси України. 2019. № 2. С. 43—57.
12. Наглядова статистика Національного банку. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic>
13. Огородник В.В. Вплив банків з державною участю на соціально-економічний розвиток країни. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2018. Т. 29 (68), № 5. С. 149—153.
14. Фінансова звітність АТ "Ощадбанк". URL: <https://www.oschadbank.ua/ua/about/financial-reporting>
15. Фінансова звітність АТ "Укрексімбанк". URL: <https://www.eximb.com.ua/bank/financial-information/financial-report/>
16. Фінансова звітність КБ "Укргазбанк". URL: https://www.ukrgasbank.com/about/fin_results/rishfin/auditors_report/
17. Фінансова звітність КБ "Приватбанк". URL: <https://privatbank.ua/about/finansovaja-otchetnost>
18. Лондар Л.П. Докапіталізація банків як чинник зростання державного боргу України. Стратегічні пріоритети. 2017. № 4. С. 74—81.
19. Засади стратегічного реформування державного банківського сектору (стратегічні принципи). URL: <https://www.mof.gov.ua/storage/files/20200814%20SOB%20Strategy.pdf>
20. The banking sector of Ukraine", Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii: Ekonomika, vol. 1, pp. 335—341.
21. Onishchenko, V. V. (2012), "Banks with state share in banking system of Ukraine", Ph.D. Thesis, Money, finance and credit, Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine, Sumy, Ukraine.
22. Ohorodnyk, V. V. (2019), "Functioning and Development of State-owned Banks in Ukraine", Ph.D. Thesis, Money, Finance and Credit, Banking University, Kyiv, Ukraine.
23. Pohorelenko, N. P. (2018), "The main conceptual provisions of the functioning and development of Ukrainian state-owned banks", Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky, vol. 1, pp. 15—29.
24. Pohorelenko, N. P. (2018), "Review of the functionality of state-owned banks in the system of ensuring the financial stability of the banking system of Ukraine", Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V.N. Karazina. Serii: Ekonomichna, vol. 95, pp. 30—39.
25. Prymostka, L. O. (2014), "State capital in the banking system of Ukraine", Finansy, oblik i audyt, vol. 2 (24), pp. 107—119.
26. Solodovnik, O. O. and Stepanenko, K. R. (2017), "Positioning of state-owned banks in the banking services market of Ukraine", Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii: Ekonomika i menedzhment, vol. 27 (2), pp. 110—114.
27. Sus, L. V. and Onyshchuk, M. O. (2019), "Functioning of state banks in the market of banking services of Ukraine", Naukovi horizonty, vol. 4, pp. 67—76.
28. Tryhub, O. (2015), "Evolution of the system of state-owned banks in Ukraine", Teoretychni ta prykladni pytannia ekonomiky, vol. 1, pp. 404—415.
29. Drobiazko, A. O. and Bepalyi, S. B. (2018), "The role of banks with state participation in capital in the development of the real sector of the Ukrainian economy", Finansy Ukrainy, vol. 11, pp. 76—105.
30. Drobiazko, A. O. and Liubich, O. O. (2019), "Strengthening the role of banks with state participation in capital in ensuring the development of the real sector of Ukrainian economy", Finansy Ukrainy, vol. 2, pp. 43—57.
31. The official site of National Bank of Ukraine (2020), available at: <https://bank.gov.ua/ua/statistic> (Accessed 4 September 2020).
32. Ohorodnyk, V.V. (2018), "The influence of banks with state participation on the socio-economic development of the country", Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V.I. Vernadskoho. Serii: Ekonomika i upravlinnia, vol. 5, pp. 149—153.
33. The official site of Oshchadbank (2020), "Financial Statements", available at: <https://www.oschadbank.ua/ua/about/financial-reporting> (Accessed 4 September 2020).
34. The official site of Ukreksimbank (2020), "Financial Statements", available at: <https://www.eximb.com.ua/bank/financial-information/financial-report/> (Accessed 4 September 2020).
35. The official site of Ukrhazbank (2020), "Financial Statements", available at: https://www.ukrgasbank.com/about/fin_results/rishfin/auditors_report/ (Accessed 4 September 2020).
36. The official site of Privatbank (2020), "Financial Statements", available at: <https://privatbank.ua/about/finansovaja-otchetnost> (Accessed 4 September 2020).
37. Londar, L. P. (2017), "Capitalization of banks as a factor in the growth of public debt Ukraine", Stratehichni priorytety, vol. 4, pp. 74—81.
38. The official site of Ministry of Finance of Ukraine (2020), "Principles of strategic reform of the public banking sector (strategic principles)", available at: <https://www.mof.gov.ua/storage/files/20200814%20SOB%20Strategy.pdf> (Accessed 4 September 2020).

Стаття надійшла до редакції 07.09.2020 р.